Dnro H762/01.02.01/2022

4.4.2022

Valvontaosasto
Kansainväliset ja oikeudelliset asiat
Lassi Salakka

Eduskunta
Hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Tullin kommentit E-kirjelmässä 11/2022 vp esitettyihin näkemyksiin Euroopan komission ehdotuksesta neuvoston suositukseksi poliisin operatiivisesta yhteistyöstä

Lausunnon antaja: Tulliylitarkastaja Lassi Salakka

Tulli kiittää hallintovaliokunnan varaamasta tilaisuudesta antaa lausunto asiassa. Tulli on samaa mieltä valtioneuvoston kirjelmässä esitetystä kannasta ja sen perusteluista. Tulli haluaa esittää asiassa seuraavat kommentit:

Tulli toimii säädetyn vastuualueensa puitteissa esitutkintaviranomaisena aktiivisesti monenkeskisessä kansainvälisessä rikostorjuntayhteistyössä ja Tullin viranhaltijat osallistuvat vakiintuneesti rajat ylittäviin operaatioihin. Perusmuistion mukaisesti Tulli katsoo, että vakavan ja järjestäytyneen rajat ylittävän rikollisuuden torjunnan toimintaperiaatteena täytyy olla nimenomaan laaja moniviranomaisyhteistyö.

Kaikkien kansallisesti toimivaltaisten viranomaisten kesken voidaan operatiiviseen yhteistoimintaan tullirikosten torjumiseksi soveltaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden tullihallintojen keskinäisestä avunannosta ja yhteistyöstä tehtyä yleissopimusta (ns. Napoli II). Tässä yleissopimuksessa on sen tarkoituksen takia jo alun perin jouduttu kohdistamaan huomiota kansainväliseen rahtiliikenteeseen liittyviin riskeihin ja täten myös rajat ylittävään liikenteeseen laajemmin, kuin naapurivaltiosta toiseen maarajan ylitse kulkevana. Tullin oman vastuualueen kokemusten valossa nyt ehdotettujen laajennusten vaikutus Schengenin säännöstöön perustuvaan yhteistyöhön on tarpeellinen ja vaikuttaa näin myös Suomen ja Norjan rajalla.

Kansainväliseen rikostorjuntaan operaatioissa osallistuessaan, sekä muussa näiden asioiden käsittelyssä Tulli on johdonmukaisesti korostanut vastuualueensa viranomaisille Europolin asemaa ja merkitystä keskeisenä yhteistoiminnan yksikkönä kaikessa Euroopan unionin rikostorjunnassa. Vaikka ihmisten salakuljetuksen ja ihmiskaupan torjunta ei kuulu tulliviranomaisten vastuualueeseen Tulli on ehdottomasti samaa mieltä sen tärkeydestä ja jatkuva pyrkimys tehostaviin toimiin on oikea. Nämä rikokset on jo myös otettu painopisteenä huomioon unionin rikostorjunnan yhteistyötä ohjaavan nykyisen hyvin toimivan järjestelmän puitteissa.

Neuvoston ehdotus uudesta koordinaatioelimestä sisältää elementtejä, jotka voivat johtaa sellaiseen toiminnan jakautumiseen, joka on helpompi nähdä riskinä kuin mahdollisuutena unioniin kohdistuvien turvallisuusuhkien torjumiselle. Europolin sekä Frontexin laatimat uhka-arviot ja niihin perustava EMPACT –foorumin kautta tapahtuva ohjaus eivät saisi tämän ehdotuksen suosituksia toteutettaessa väistyä.

Yksityiskohtana Tulli on kiinnittänyt huomiota neuvoston ehdotuksen suomenkielisen version sanavalintaan. Koska rajatylittävän rikollisuuden torjuntaan osallistuvat olennaisesti myös muut kuin operatiivista yhteistoimintaa toteuttavat viranomaiset, Tulli pitää harmillisena rajatylittävän toiminnan suorittajista käytettyä määritelmää *toimivaltaisen lainvalvontaviranomaisen poliisit*. Englanniksi tämä on *officers of a competent law enforcement authority* ja ruotsiksi *tjänstemän vid en behörig brottsbekämpande myndighet.*